

Els amics i admiradors del pintor septuagenari Francesc Gimeno han llençat la idea d'adquirir per subscripció popular una obra d'aquest venerable artista amb destí al Museu, per la qual cosa hi ha llistes obertes que es van omplint amb donatius de gent gairebé tota de renom dintre el moviment artístic i intel·lectual de Catalunya. Homenatge merescut a aquest infadigable obrer que pel seu talent natural i pel seu propi esforç s'ha fet albirador de les seleccions intel·lectuals de la nostra pàtria.

*

A "Comedia", revista artística i literària de París, hom llegeix el següent:

"Com ho ha referit "Comedia", l'Acadèmia d'Inscripcions i Belles Lletres ha elegit, divendres darrer, membre corresponent el senyor Josep Puig i Cadafalch, l'eminent arquitecte i arqueòleg català.

El senyor Puig i Cadafalch, com es recorda, va venir a París l'hivern passat a professor, a la Sorbona, un curs sobre l'arquitectura del novè a l'onzè segles a Catalunya i els fenòmens històrics i artístics paral·lels a França, curs organitzat per la Facultat de Lletres de la Universitat de París. Artista erudit, home polític, el senyor Puig i Cadafalch va presidir durant molts d'anys aquella Mancomunitat Catalana que la nova llei provincial, promulgada pel Directori, ha conduït a la dissolució.

El senyor Puig i Cadafalch ha presidit algunes vegades l'Institut d'Estudis Catalans, que és la més alta representació oficial de la Ciència catalana. És l'autor d'una gran obra: "L'arquitectura romànica a Catalunya", la consulta de la qual és indispensable per conèixer l'ànima i els fonaments artístics d'aquell país. Com artista, el senyor Puig i Cadafalch és autor de remarcables monuments, alguns dels quals li asseguren la posteritat.

El nou membre corresponent de l'Institut és, com tot bon català, un fidel amic de França."

Posteriorment, la secció tel·lègrfica de la premsa argentina ens ha assabentat del viatge de l'il·lustre arquitecte als Estats Units, cridat per les institucions científiques nord-americanes per tal que hi desenrotlli una tanda de conferències al voltant del tema que tant renom li donà a París.

*

I ara prou. Ens sembla que aquesta rescenció feta a rel de les informacions esparsades en la lectura d'un feix de diaris irresponsables a una setmana, és prou per a justificar els nostres optimismes i per desfer tot mal supòsit dels més escèptics en allò que es refereix a la consciència del nostre poble i a l'esperit immortal de Catalunya, incorruptible i cada dia més fort i més gloriós.

NO HI HA REDEMPCIÓ POSSIBLE

Aquells catalans de bona voluntat, amb intencions més que lloables i propòsits excel·lentíssims, que s'entusiasmaren mesos enrera amb la idea de fer donar un tomb a una entitat catalana de nom, de Buenos Aires, la qual fins ara no ens ha donat més que disgustos i, massa sovint, ens ha fet baixar la cara de vergonya; aquells catalans que nodriren la prouja patriòtica d'emmenar-la al bon camí, per glòria de Catalunya i per la dignificació del seu propi nom català, deuen haver-se convençut a hores d'ara de la impossibilitat absoluta de reeixir en el seu noble intent.

Hi ha coses que cauen de madures i d'altres que es veuen venir d'una hora lluny. Volem dir amb això que per nosaltres la solució més adequada, més lògica, al cas de la institució de referència, no era precisament l'anar a redimir-la dels pecats comesos, perquè hi ha coses per les quals la redempció és impossible, sinó que hauria estat molt més eficaç, patriòtica i higiènica propendre a la seva dissolució, treballar pel seu ensorrament definitiu.

Ultra aquesta equivocació inicial, els procediments que han seguit per tal de sortir-se amb la seva, aquests catalans de bona fe, no han estat pas dels que convenen, i

adhereix a la participació personal d'algun d'ells ha estat, potser sense pensar-s'ho, absolutament contrària a la finalitat que hom perseguia. Perquè diu-me: com pot convèncer a uns senyors que tenen el prejudici atàvic de creure's espanyols, aquell que bo i tirant-los en cara llur manca de catalanitat comença ell mateix per confessar-se espanyol? No és amb paradoxes ni amb orgues com s'han de convèncer els que van errats, sinó presentant-los els problemes ben resoltos, dient-los del que és pa, pa; del vi, vi; llis i ras, sense complicacions sofisticades que els hagi de produir altres trastorns mentals que aquells que pot donar normalment la llur intel·ligència.

Es totalment equivocat en els actuals moments — a part de la immoralitat que suposa — jugar amb dos jocs de cartes. Per espanyolitzat que sigui el català, mai no deixa d'ésser català; és, per tant, antipatriòtic i immoral tractar de convèncer el bo i afalagant el seu espanyolisme. El català que no es convenç davant la realitat del fet natural, ètnic, històric, biològic i lingüístic de Catalunya, és que renege de la sang que duu a les venes, de l'ànima que l'aguanta i de la mare que el va parir. És català perdut totalment per Catalunya i serà endebu-

des tot ço que hom intenti per tal d'aconduir-lo el bon camí.

Ni una precària vetllada necrògica en memòria d'un patrici excoït, ni uns ridículs jocs florals, ni d'altres innocents actes per l'estil celebrats dins d'aquella casa d'ençà la influència catalanesca d'aquells elements que havem al·ludit abans, no són cosa prou convincent per a modificar el caràcter de l'entitat, ni l'ambient, ni tenen cap força persuasiva damunt les consciències.

Per catalanitzar una entitat espanyolista no n'hi ha prou de la bona fe, la voluntat i les bones intencions. És necessari, absolutament necessari, començar per treure les noses que s'oposen al canvi. Vol dir això que hom ha d'actuar amb decisió, radicalment, sense vacil·lacions ni dubtes. Hom ha de dar la sensació de que segueix una línia recta, traçada prèviament i que si quelecom s'oposa a aquesta actuació ferma i dreturera, cal prescindir-ne, netejar de noses el camí o passar per damunt d'allò que destorbi. Més clar: en el cas que motiva aquestes ratlles creiem que l'única manera de sortir-ne és exigir o provocar la dissolució de l'entitat i una vegada dissolta erar-ne una de nova amb nom diferent i nous estatuts, és dir: cremar-ho tot i fer foc nou, car és sabut que el foc en manta casos té virtuts purificadores.

Se'ns objectarà que això es avià dit, que hi ha compromisos contractats i interessos que hom no pot abandonar així com així, i nosaltres contestarem que davant l'interès suprem de Catalunya no hi ha compromisos que hi valguin ni interessos que pesin tant com els que fan referència a la cultura, la dignitat i la llibertat de la pàtria.

Ésser o no ésser; heu's ael el dilema que hom pot aplicar a aquest cas concret. Si volem catalanitzar l'entitat, cal actuar sense escrúpols ni miraments, i si creiem que s'han de respectar certs prejudicis i tradicions d'aquella casa o que hi ha compromisos d'ordre financer que hom ha de respectar, deixem-nos d'orgues i de redempcions impossibles.

Esmerçar energies i pagar quotes per a mantenir una entitat que a la primera espanyolada que surt s'hi adhereix, comprometent la dignitat de Catalunya, com en el cas ben recent a rel de la recepció del Colom de l'Aire, francament és cosa que s'adiu ben poc amb el patriotisme català i amb la cultura i la llibertat de la nostra pàtria.

P. DE REIG.

Si voleu que la llengua catalana imperi damunt totes les activitats del nostre viure nacional, contribuïu a l'obra magna d'educar els infants en l'idioma de la Pàtria. Aquesta tasca d'un alt sentit cultural i patriòtic la realitza l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.